

HET EXPERIMENT

*en andere verhalen
over vrouwenliefde*

*Romantiek,
actie, erotiek
en humor*

laVita
Publishing

Xenia Alexiou, Kim Baldwin, Esther Bremer, Anja de Crom,
Emma Donoghue, Edith Eri Louw, Adrienne Nijssen, Johanna Pas,
Rianne Witte e.v.a.

ISBN 978-90-79556-26-7

NUR 303

© 2010 LaVita Publishing

© 2009 Dear Lang (Liefste Lang)- Emma Donoghue

© 2009 Thief of always (Explosieve erfenis) - Kim Baldwin &
Xenia Alexiou

© 2009 Off the menu (Van de kaart) - Kim Baldwin

© 2010 Nederlandse vertaling LaVita Publishing en
Johanna M. Pas

Grafische vormgeving: Jeelof Design, Leeuwarden

Omslagfoto: Nadine Reef

Samenstelling: Hilda Abbing

Redactie: Anja de Crom en Rita Ramperti

LaVita Publishing

www.lavitapublishing.nl

Niets uit dit boek mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Het Experiment

en andere verhalen over vrouwenliefde

verhalenbundel

LaVita Publishing 2010

VOORWOORD

Toen in 2008 de verhalenbundel *De tangosalon en andere verhalen over vrouwenliefde* uitkwam werd ik aangenaam verrast door de lovende recensies (en de bijbehorende verkoopresultaten natuurlijk). Uiteraard was ik zelf overtuigd van de kwaliteit, maar het is altijd prettig om te ervaren dat een verhalenbundel met lesbische verhalen wordt gewaardeerd. Dat bleek ook uit de reacties van vrouwen die naar ons toekwamen als LaVita Publishing ergens met een stand stond. De keuze voor een tweede bundel is dan natuurlijk snel gemaakt.

Was lesbische literatuur jarenlang een beetje een ondergeschoven kindje, de laatste paar jaar zitten lesbische auteurs duidelijk in de lift. Minke Douwes won dit jaar de Opzij literatuurprijs, Doeschka Meijsing vorig jaar de AKO literatuurprijs, beiden met boeken met een duidelijk lesbisch thema. Er verandert dus langzamerhand wel iets in Nederland. Goed nieuws voor ons, als uitgeverij van lesbische literatuur, maar ook voor jou, als liefhebber van lesbische boeken!

Vlak na het verschijnen van de eerste bundel kreeg ik af en toe de vraag waarom er geen 'grote' namen aan hadden meegewerkt. Gesterkt door het succes van de eerste editie heb ik voor deze tweede bundel een aantal 'grote namen' benaderd. Na drie afwijzingen begon ik me af te vragen wat de meerwaarde van zo'n bekende naam is. En eerlijk gezegd moet ik toegeven dat ik daar geen antwoord op heb. Uiteraard is het leuk als je 'gebruik' kunt maken van de bekendheid van deze namen. Een bundel zal er vast beter door verkopen. Maar wordt de bundel er beter door? Toegegeven, geen van de schrijfsters van deze bundel heeft ooit de AKO literatuurprijs of de NS

publieksprijs gewonnen. Maar dat maakt ze nog geen slechte schrijfsters. Ik durf met stelligheid te beweren dat de talentvolle schrijfsters die aan deze bundel hebben meegewerkt kwalitatief sterke verhalen hebben afgeleverd. Ik ben dan ook reuze trots op het resultaat, en daarin voel ik me gesteund door de erkenning van vele lezeressen. En over erkenning gesproken: twee schrijfsters uit deze bundel - Adriënne Nijssen en Anja de Crom - wonnen de publieksprijs Beste lesbische boek in respectievelijk 2007 en 2010, Kim Baldwin en Xenia Alexiou werden in 2010 tweede in de categorie buitenlandse boeken bij dezelfde verkiezing.

In *Het experiment en andere verhalen over vrouwenliefde* vind je veertien verhalen. Over het algemeen zijn ze langer dan die in *De tangosalon*, dus ook leuk voor degenen die nooit verhalen lezen omdat 'het alweer afgelopen is als je er net lekker in zit'. De verhalen zijn deels van de hand van de auteurs uit de eerste bundel - die waren allemaal zeer enthousiast en werkten graag mee - en deels van een aantal nieuwe auteurs. Nieuwkomers in deze editie zijn Emma Donoghue, Kim Baldwin en Xenia Alexiou. Oude bekenden zijn Esther Bremer, Anja de Crom, Edith Louw, Adriënne Nijssen, Rianne Witte en Johanna Pas. Allemaal auteurs die een of meerdere boeken op hun naam hebben staan. Samen met de aanstormende talenten Csilla Liptai, Hilda Knol, Ellen Zandink, Connie van Gils en Lysan van Winden zorgden zij voor een gevarieerde verzameling verhalen die het rijke lesbische leven in al zijn facetten laten zien. Ik hoop dat deze bundel net zo veel positieve reacties oplevert als de eerste editie. Ik heb er in ieder geval opnieuw met veel plezier aan gewerkt.

Hilda Abbing
Uitgever

INHOUD

- Semana Santa** - Ellen Zandink
Versieren - Connie van Gils
De geur van lavendel - Rianne Witte
Van de kaart - Kim Baldwin
Tramhalte Verlangen - Lysan van Winden
Het experiment - Anja de Crom
**Niezen, of: Om een boek te lezen moet je de rug
soms breken** - Johanna M. Pas
Liefste Lang - Emma Donoghue
Für Elise - Adriënne Nijssen
Koffie - Csilla Liptai
Bal - Hilda Knol
Droomhuis - Esther Bremer
Troostspraak - Edith Eri Louw
Explosieve erfenis - Kim Baldwin & Xenia Alexiou

- Ellen Zandink -

SEMANA SANTA

Ik hijs mijn rugzak om mijn schouders en loop naar de hoofdingang van het vliegveld, langs de imposante palmboom die in de overdekte glazen ruimte groeit. Opgesloten, maar nog wel in leven. Net als Suzanne toen ze zo ziek was. Na een vliegreis van goed twee uur is alles anders. Behalve ikzelf. Wat had ik verwacht? Dat ik alles achter me kon laten? Het verdriet, het gemis? De troostende vrienden met hun waarschuwingen? (Ga niet, niet nu al, het is te snel.) Even voel ik me alleen. Maar ik geef niet toe aan mijn zelfmedelijden, dit wilde ik toch? Eropuit, in mijn eentje, mezelf her vinden?

Het wispelturige Hollandse weer heeft in amper een middag plaatsgemaakt voor volop voorjaar. Langs de weg naar de stad bloeien wolken mimosa. De bus brengt me naar het Plaça de Catalunya. Een drukke opwinding maakt zich meester van het plein. En van mij.

‘*Hola, guapa!*’ roept iemand, en even heb ik de illusie dat Suzanne in de buurt moet zijn, er werd vaak geroepen als zij langskwam. Een knappe, blonde vrouw was ze, met sprankelende blauwe ogen, tot op het laatst.

‘*Viva María!*’ roept iemand anders en ik ben terug op aarde. Het is Semana Santa en vandaag is de proces-

sie van Goede Vrijdag. Op het plein groepen mensen samen in gekleurde pijen. Ik glimlach bij de herinnering aan Suzanne die helemaal opging in de processie en als door een rattenvanger van Hamelen meegetrokken werd door de lichte Catalaanse fluitmuziek en het strakke tromgeroffel van de Romeinse soldaten.

Ik wring me naar een plek in de mensenmassa, de stoepen zijn te smal om alle toeschouwers een plaats te bieden en de doorgang is amper breed genoeg voor de beeldengroepen. Als lange Hollandse heb ik hier het voordeel van goed zicht.

Vol overtuiging werpen mensen zich op hun blote knieën op de straat, tranen stromen over wangen. Gezang, geweeklaag en smeekbedes wisselen elkaar af, kleren worden van het lijf gerukt. Het temperament spat ervanaf. Op elk gezicht lees ik een eigen verhaal. Schaamte of berouw, verdriet of trots, allerlei redenen om hier vanavond te lopen.

Zou het mij ook helpen, vraag ik me af, barrevoets door de straten lopen, met kettingen rond mijn enkels en een zwaar beeld op mijn schouders? Zou het me bevrijden van het verleden?

Maar ik wil het verleden niet kwijt, ik wil alleen het heden terug.

¡Viva la Reina! ¡Viva la Guapa!

Ik voel de tranen achter mijn ogen branden.

Als ik de volgende dag wakker word is het al bijna middag. Ik klap de luiken van de ramen open. Zonlicht stroomt de kamer binnen en de geluiden van het plein komen vrij. Heerlijke chaotische klanken, als een orkest vlak voor de generale repetitie. Het gerammel van lege flessen in een glasbak, het gekoer van duiven op het plein, een scheurende scooter, claxonnerende auto's, geëxalteerde stemmen: ik kan niet langer wachten, de stad roept.

Aan het begin van de Ramblas zie ik een groepje toeristen rond een waterbron staan. Met een schok besef ik dat de legende klopt: Ieder die van het water drinkt, zal zeker naar de stad terugkeren. Suzanne haalde haar neus ervoor op toen ik de vorige keer uit de fontein dronk, ze vond het maar onzin. En vies bovendien: ‘Vol ziektekiemen,’ zei ze nog. Ik loop naar het antieke smeedwerk, vouw mijn handen tot een kommetje en drink opnieuw, ik wil hier altijd blijven terugkomen.

Misschien had ik naar een andere stad moeten gaan, waar ik met haar nooit geweest ben. Naar Praag of Oslo, of Lissabon. Maar die steden trekken me niet. Barcelona voelt als een fijne trui. Zo eentje die je het liefste draagt als je een tijdje op jezelf bent.

De levendigheid van de Ramblas doet me goed. De grote stad krijgt hier de sfeer van een dorpsbraderie. Het lijkt of alle mensen elkaar kennen. En mij ook. Ik ben een vreemde, maar ik hoor erbij. De kiosken met hun bloemen, fruit en vogelkooitjes, de levende standbeelden, de muzikanten, zelfs de zon, even lijkt het of ze speciaal voor mij daar en op dat moment zijn, om me welkom terug te heten.

Ik koop een pondje aardbeien en laat wat verse sinaasappels uitpersen. Bij een kiosk iets verderop zijn lekkere kazen verkrijgbaar. Een paar plakken queso manchego, direct van de schapenboer. Nog een paar grove broodjes erbij en ik kan voorlopig vooruit.

Met mijn rugzak goed gevuld buig ik af naar het Plaça Reial. Steunend tegen de rand van de majestueuze fontein was ik de aardbeien, af en toe steek ik er een in mijn mond, en geniet van de zongerijpte vruchten, zo vroeg in het jaar.

‘Me gustaría.’

Een jonge vrouw houdt lachend haar hand op. Ik lach terug en leg een paar aardbeien in haar geopende handpalm.

'*Muchas gracias.*' Haar ogen weerspiegelen het glinsterende water van de fontein.

'*De nada.*' Ik steek nonchalant weer een aardbei in mijn mond. Prompt verslik ik me en ik stik bijna in een hoogst gênante hoestbui, compleet met kokhalsgeluiden.

Ze wacht geen moment en klopt me op mijn rug. Het helpt. Met waterige ogen en een hese stem ben ik nu degene die '*Muchas gracias*' zegt.

Haar hand ligt nog tussen mijn schouderbladen, alsof ze afwacht of het wel goed blijft gaan.

'¿*Qué tal? ¿Está bien?*'

Ik knik. '*Creo que sí.*'

We gaan op de stenen rand van de fontein zitten. Haar hand verlaat aarzelend mijn rug. Dan steekt ze hem uit.

'*Encantada, me llamo Isabel.*'

'Roza,' beantwoord ik haar begroeting.

Hoe oud zou ze zijn? Ik bekijk haar eens goed. Ze is knap, Spaans knap. Middenblond, donkere ogen, zuidelijke teint. En jong. Ze zou mijn dochter kunnen zijn. Nee, dat is niet waar, maar tien jaar schelen we zeker, misschien wel meer.

Ik bied haar aan om mijn lunch te delen, geef haar de beker sinaasappelsap en snijd een broodje open. Een dikke plak manchego en wat plakjes aardbei completeren de bocadillo. Ze is verrast van de combinatie, maar het valt in de smaak.

Ze vertelt dat ze kapster is en oorspronkelijk uit een klein dorpje aan de westzijde van Spanje komt.

'Zal ik jouw haar eens doen?' Haar vingertoppen raken vederlicht mijn haar en even loopt er een rilling over mijn rug. Het moet al ruim een halfjaar geleden zijn dat ik voor het laatst een kapper heb bezocht en ik schaam me lichtelijk over mijn ietwat verwaarloosde uiterlijk.

‘In ruil voor de lunch,’ ze lacht er vergoelijkend bij.

Ik voel me een beetje overdonderd. Ik ken haar nog maar net en nu zit ze al aan mijn haar. Dat doen kappers wel vaker, roep ik mezelf tot de orde – maar normaal gesproken geven die me geen kippenvel.

‘Je hebt behoorlijk wat uitgroei.’

Ik kijk op.

‘Ik wil het ook wel voor je verven, maar dan moet je alleen wel het materiaal betalen. *No tengo dinero*, momenteel, en ik moet toch eten.’

Ze steekt de laatste aardbei tussen haar gulzige lippen.

‘Misschien kan ik voor je koken. Ik moet toch ook eten.’ Ik verbaas mezelf over mijn toenadering en krijg het er een beetje warm van.

Ze staat op en steekt haar hand uit. ‘*¡De acuerdo!*’ Ze trekt me omhoog. Ik houd haar hand een fractie van een seconde langer vast dan nodig is. Haar blik vliegt even over mijn gezicht. Dan lacht ze. ‘Kom, we gaan.’

Ze woont in de Barri Gòtic. De balkons van de dicht opeenstaande huizen raken elkaar bijna en laten amper licht op de straat beneden vallen. De smalle steegjes zijn vol piepkleine buurtwinkels die elk hun eigen waar verkopen. Voorbij de Catedral slaan we linksaf, Carrer de Santa Llúcia in.

‘Dit moet je even zien.’ Isabel trekt me een binnenplaats op. ‘La casa de l’Ardiaca.’ Al het rumoer van de stad is hier buitengesloten. Het rechthoekige plaatsje is omsloten door een veranda op pilaren. In het midden staat een fontein waarvan het water in een sprookjesachtig bassin met waterlelies stroomt. Maar alle aandacht wordt getrokken door de palmboom rechts van de fontein. Wonderlijk dun staat hij overeind. Steeds hoger gegroeid, op zoek naar de zon, heeft hij een lengte bereikt tot boven het dak.

‘De kracht van het licht,’ fluistert Isabel.

Een straat erachter, bij een uithangbord met een schaar, blijft Isabel opnieuw staan.

‘Hier werk ik.’ Ze steekt haar hand op naar een gezette vrouw in de kapperszaak. ‘En op de bovenste verdieping woon ik. Denk je dat je het straks kunt terugvinden? Ik ben om 7 uur vrij, dan kan ik je haren doen.’

Vanuit de middeleeuwse wijk keer ik terug naar de Ramblas.

Waar zou ze van houden? La Boquería is open en ik ga de overdekte markt binnen om verse ingrediënten te kopen. Groente en fruit zijn hier met zoveel liefde uitgestald dat ze wel heerlijk móéten smaken. De tomaten liggen me als een kunstig mozaïek te lokken. Misschien heeft Gaudí hier zijn inspiratie wel opgedaan.

Ik twijfel tussen pasta of tortilla. Dat laatste kan ze vast zelf beter, dus pasta lijkt me een veilige keuze. Salade met olijven en geitenkaas. Pijnboompitjes, pesto. Goede vino tinto. En bij Escriba een paar kleine zoete schuimpjes als dessert.

De tijd kruipt voorbij. Ik wil niet te vroeg bij de kapperszaak arriveren, maar ben om 7 uur toch al in de gotische wijk. Ik treuzel wat rond, maar dan bedenk ik me dat ze misschien niet lang zal wachten, als ze denkt dat ik niet kom. Opeens heb ik haast en probeer ik snel het kapperswinkeltje te vinden. Maar alle steegjes lijken op elkaar. Overal hangt wasgoed aan balkonnetjes, staan olijvenblikken met oleanders en zitten oude mannetjes in deuropeningen. Ik had gedacht dat ik er zo heen zou lopen, maar dat valt behoorlijk tegen.

‘Señor, por favor,’ vraag ik aan een man, ‘¿la casa de la palmera grande, está aquí?’

‘No, señora, no. ¿Que busca? ¿La casa de l’Ardiaca?’

'Sí, por favor.'

Hij legt me uit hoe ik moet lopen, en twintig minuten te laat ben ik bij het huis met de palmboom. Even later sta ik onder het uithangbord met de schaar.

Isabel is binnen aan het vegen maar houdt direct op als ze mij ziet.

De bazin is al naar huis en Isabel heeft gezegd dat ze zal afsluiten.

'Je bent mijn laatste klant vandaag.' Ze slaat een handdoek om mijn schouders en tilt mijn haren er overheen. Opnieuw voel ik de tinteling over mijn rug als ze langzaam de kleurcrème over mijn hoofdhuid masseert.

'Het moet even intrekken.' Ze vouwt de handdoek als een tulband om mijn hoofd.

'Zal ik vast met de voorbereiding voor het eten beginnen?' vraag ik en ze loopt voor me uit naar de keuken, drie trappen hoger.

Wat onwennig was ik de sla en snijd de tomaten. Met haar armen over elkaar slaat ze me glimlachend gade. Mooi, jong en gezond leunt ze tegen het aanrecht. 'Ik zal je helpen,' knipoogt ze, als ze de wijn ontkurkt.

Een wekker piept, de spoeling moet eruit.

Ik geef me weer over aan haar handen. 'Dat doe je heerlijk.'

Ze droogt mijn haren af en mijn ogen vinden haar in de spiegel.

'Hoe zal ik het knippen?'

'Ga je gang maar, doe maar iets waarvan jij denkt dat het bij me past.'

'Mag het een stuk korter? Zoiets?' Ze houdt met haar wijsvinger en middelvinger een haarstreng vast op ongeveer tien centimeter. Dat is wel veel. Ik lach en knik, toe maar.

Ze knipt mezelf tevoorschijn. Bij elke pluk die op de grond valt voel ik me lichter worden, vrijer. In de spiegel volg ik haar rappe bewegingen. Ze gaat helemaal op

in haar werk, een kleine frons klimt af en toe tussen haar wenkbrauwen en om haar mondhoek speelt een lijntje verstoppertje met een glimlach. Ze pakt de föhn en rolt met de muis van haar hand kleine cirkels door mijn haren.

‘*¡Ya está!*’ Ze kijkt me aan in de spiegel en het resultaat bevalt haar zichtbaar.

Haar hand ligt nonchalant op mijn schouder. Ik pak hem voorzichtig en breng haar vingertoppen naar mijn lippen terwijl mijn ogen op de hare gericht blijven. Haar wijsvinger streelt zacht over mijn warme onderlip. Ik sluit mijn mond en kus licht haar vingerkootje.

‘Heb je nog honger?’ vraag ik.

‘Ja,’ zegt ze, ‘maar het eten kan wachten.’

De geluiden van de stad dringen samen met een vroege zonnestraal door de kieren van het vensterluik. De klokken van la Catedral roepen de bewoners naar de vroege Paasmis. Ik draai me op mijn zij en steun mijn hoofd op mijn elleboog.

Het gekreukte laken schuift met mijn beweging mee en Isabel mompelt zacht iets in haar slaap. Voorzichtig volg ik met mijn vinger de contouren van een kleine tatoeage van een palmtak op haar schouderblad.

Ze zucht.

Ik ook.

Ik leef.